

prve hrvatske škole u Kansas City. Krmpotić je 1923. tiskao na engleskom jeziku monografiju o Konščaku i preveo njegove istraživačke putopise tijekom 1746. i 1751. godine. Prvi je tiskan u Madridu 1757., a drugi 1754. u Barceloni. Meksički provincijal Franjo Zevallos napisao je 1764. Konščakov životopis i opisao njegovo treće putovanje iz 1753. kojemu se gubi svaki trag.

Franjo Ksaver Haller rođen je 22. prosinca 1716. u Varaždinu gdje je polazio gimnaziju, a u Isusovački red stupio je 3. studenoga 1733. u Beču. *Ignatija Szentmartonyi* je rođen u Kotoribi 1718. godine. Unatoč mađarskom imenu bio je Hrvat, što se vidi po tomu da je 1735. stupajući u Isusovački red umio dobro hrvatski govoriti, a tek malo mađarski. Bio je profesor matematike na varaždinskoj gimnaziji. Kad je 1749. portugalski kralj Ivan V. zatražio od Isusovačkog reda nekoliko vrsnih matematičara koji će odrediti granice između posjeda portugalskog i španjolskog kraljevstva u Južnoj Americi, izabrani su Haller i Szentmartony. Oni su otputovali u Brazil kao geografi i kartografi portugalskog kralja. Haller je kasnije djelovao kao misionar u Ekvadoru.

Ivan Stipanović rođen 1729. godine; polazio je tri i po godine varaždinsku gimnaziju, zagrebačku dvije i jednu godinu u Požegi. Bio je po dvije godine profesor filozofije u zagrebačkoj akademiji i profesor arhitekture na *Trnavskom* sveučilištu. Od 1770. do 1773. profesor je *mjerništva* u Zagrebu. Od njega imamo sačuvan (Hrvatski državni arhiv u Zagrebu) projekt *Osnova vodovoda*, tj. kako bi se sa Zagrebačke gore dovela voda u Zagreb.

U ta davna vremena varaždinski profesori nisu bili samo europski, već i svjetski poznati i priznati.

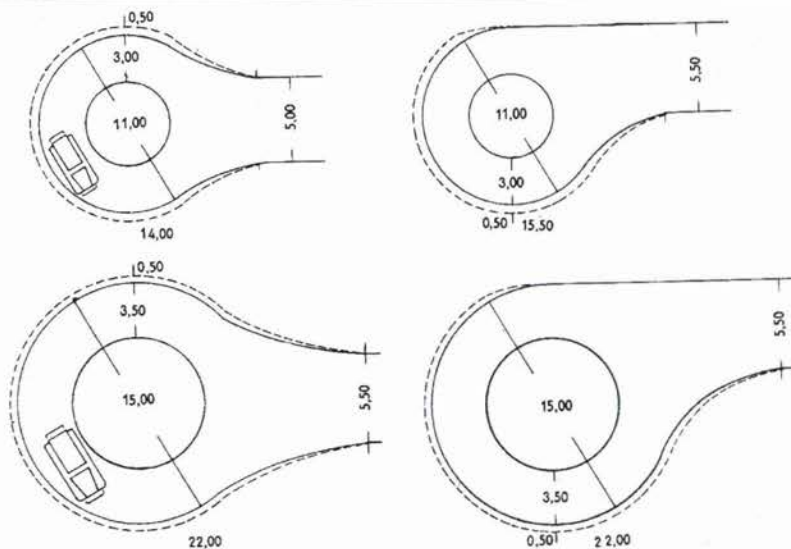
I da nismo, a kakvi jesmo, pitamo (za kraj): *Tko bi koga trebao staviti u (pod) krilo EU?*

Božidar Kanajet, Mario Zidar i Ivan Težak

ZABORAVLJENI KOLOKRETI

Kod nekih *sljepih* cesta, zapravo ulica u starom dijelu Zagreba, npr. u Tuškancu, Šalati, kod Gupčeve zvijezde u Malinovoj ulici, postoje tzv. *kolokreti*, udešeni kao što im to i ime kaže, u svrhu komotnijeg okretanja vozila koja se vraćaju na glavnu ulicu. Sve češće možemo vidjeti, ne samo u novim dijelovima Zagreba, već i u apartmanskim naseljima duž obale, kako se vlasnici, a pogotovo vozači dostavnih vozila (mlijeko, kruh, vino-voda), a i komunalnih vozila (čistoća, vodovod, elektra) te hitna pomoć i vatrogasci jedva probijaju u *sljepu ulicu* između *parkiranih* osobnih automobila. Umjesto da voze do *kolokreta* (koji bi se prema projektiranoj studiji trebao nalaziti na kraju ulice) i tamo se okrenu, ti glomazni kamioni manevriraju po desetak minuta amo-tamo, naprijed-natrag po ulici i pločniku. Skoro redovito, kod vožnje unatrag, udare u jedan, a koji puta i u nekoliko *parkiranih* automobila. Vožnjom u "*rikverc*" stradavaju tuđi retrovizori, stop-svjetla itd. To je ne samo barbarizam, već i glupost jer se potroši 5 puta više vremena i benzina, ali i onečišćuje se okoliš te se stvara nesnosna buka. Da je izgrađen kolokret, okretanje vozila bilo bi puno jednostavnije, a nesavjesni vozači ne bi imali izgovor. Prema tome, trebalo bi ponajprije na kraju slijepe ulice izgraditi kolokret, a na ulasku postaviti stup sa velikim natpisom ili samo crtežom u obliku broja 9 umjesto dosadašnjeg slova T.

Već od 1869. godine Gradski građevinski ured grada Zagreba imao je 17 *civilnih inženjera* i mjernika ovlaštenih za sve vrste geodetskih poslova. Ured su vodili mjernik Milan Lenuci i Rupert Melkus. Pred 50 godina geodeti su slušali i polagali kolegij *Uredjenje naselja* kod prof. Milića i *Enciklopedije građevinarstva* kod prof. Tomičića. Stečeno znanje, tj. licenca za niskogradnju puno nam je pomogla kod raznih zahvata u i na tlu. Jedna od tada dostupnih knjiga koja je kolala od ruke do ruke prije ispita bila je i knjiga prof. *Ernsta Neuferta* "*BAU - ENTWURFSLEHRE*". Knjiga je tiskana 1943. godine na njemačkom jeziku, a ima 300 stranica sa 271. tablicom i 3600 crteža. Evo faksimila kolokreta iz tog *Handbuch-a*.

Ovdje bi naglasili (a to znamo svi) da su današnji zagrebački rotori loše projektirani. Predlažem kolegama iz Varaždina da elemente iskolčenja njihovog rotora objave u Geodetskom listu jer zaslužuju svaku pohvalu (nema tangencijalnog uletavanja u rotor).

Božidar Kanajet i Loris Redovniković